

Євгенія СЯВАВКО

ЩЕ ОДНЕ МАЛОЗНАНЕ ІМ'Я

Кирчів П. *Образки з галицьких буднів* / Павло Кирчів. — Львів : Тріада плюс, 2015. — 396 с.

У книзі, яку ми з любов'ю тримаємо у руках, — вибране з багатогранної спадщини непересічної особистості — письменника, поета, педагога, громадсько-культурного діяча останніх десятиліть XIX — початку XX ст. Павла Кирчіва (1862—1916), що залишив помітний слід у надбаннях тієї епохи, яку він представляє. На жаль, його діяльність поки що не представлена належно нашій суспільності і не оцінена нею.

Книгу упорядкував професор Роман Кирчів. Він доклав чимало труду для виявлення розпоросених у галицьких та буковинських виданнях і захованих в архівах текстів Павла Кирчіва, належної підготовки їх до сучасного видання з потрібною бібліографічною інформацією і коментарями в примітках та прикінцевим поясненням незрозумілих і малозрозумілих слів. Відкриває книгу обширна вступна стаття упорядника.

Епоха, в якій жив і творив Павло Кирчів, багата подіями, іменами, набутками нашої національної культури, зокрема і в Галичині. У рецензованій книзі відображена та епоха в різних її проявах — суспільно-політичному, морально-етичному, релігійному, громадському, родинному і т. д. Ціла плеяда діячів на ниві нашої культури, а це Іван Франко, В. Стефаник, М. Павлик, О. Партицький, О. Огоновський та ін. зуміли вдихнути в почуття і свідомість галичан впевненість у світлий завтрашній день свого народу, бажання докластись кожному до наближення цього світлого дня. І вони вказували галицькому люду шлях до нього.

Павло Кирчів був близьким до тих людей, був у їх когорті, співпрацював з багатьма з них. Про їх стосунки і співпрацю є численні свідчення, розпоросені в різних тогочасних публікаціях, споминах, листуванні. Однак праці, в якій було б представлено багатогранний доробок одного з достойних представників своєї епохи і її духовної еліти, до цього часу не було.

Книга «Образки з галицьких буднів» компенсує це упущення цікаво, науково достовірно представленим матеріалом, що вказує на достойне місце цієї людини в лавах тих, що своєю наполегливою щоденною працею здобували кращу долю для свого народу, збагачували його самобутню культуру.

Цю свою самобутність, українську галицьку ідентичність П. Кирчів демонструє всіма засобами, і в першу чергу мовними. Мовні конструкції, лексика, якою він оперує, епітети й образи його творів свідчать про органічну спорідненість автора з ними.

Незаперечним надбанням є оповідання П. Кирчіва, які за проблематикою і художньо-зображувальною колористикою належать до української новелістики кінця ХІХ — початку ХХ століття.

Уже в першому, опублікованому в цій книзі, оповіданні «Голод» П. Кирчів зауважує, що селянин уміє мобілізувати себе перед всілякою небезпекою, яка змушена була відступати перед силою людської праці, праці хліборобів, що жили «всі і вся». В оповіданні (селівці) слово «Хлібороб» виступає узагальненням усього українського селянства, його незалежного духу і написано з великої літери. Селянин сам на сам залишається перед найбільшими бідами й негодами. Тонко й коректно зауважує автор про відстороненість від селянських проблем панів-лібералів, які в передчутті, що й вони можуть постраждати через біди й проблеми селян (в конкретному випадку від засухи, яка спричинила голод), прибігають до звичних своїх засобів: «знов взятись думати, чи не почати б нам мудрої, всесторонньої розважливої над тим наради і т. д.» (с. 63). Вони організують «бали, концерти, забави на добродійні цілі... Ніхто не жалів на дорогі шати, убори, цінні напитки», щоб нібито прийти селянинові «на поміч», а зрештою дають йому «для ...худібки грудку солі» (с. 64). Коли вже голод виморив усю родину і самого Хлібороба, ці «добрі пани прийшли до його хати з наданою ними допомогою — «сосуд земних плодів, 3 франки і 5 су безпроцентної позики...», отримання якої він (вже неживий до того часу) мав скріпити своїм підписом. На обличчі ж хлібороба Івана вже «давно застиг гіркий усміх розпуки й іронії» (с. 66).

У своїх селівках П. Кирчів показує, як тодішня влада всіляко протидіяла будь-яким проявам соціальної активності українського селянства, сприяла його ізоляції від будь-яких джерел та засобів, що могли пробудити в українському селянинові його самоповагу, національну самосвідомість. В оповіданні-селівці «Надія Хлопська» лаконічно, але дуже переконливо показано, як селянин мусить критись перед місцевою владою зі своїм прагненням до знань, до інформації, поданої в пресі, крім тої, що надає «офіціалка» (провладна офіційна газета). Почувши стук у двері, головний герой, від імені якого ведеться розповідь, «...Глигнув оком чи не лежить дещо що на столі, яка книжка або газета...».

Не можна не відзначити особливість, властиву прозовим творам П. Кирчіва: його майстерне застосування алегорій, що проявились в уже згаданих тут нами його селівках «Голод», «Надія Хлопська», та й в багатьох інших. І «Голод», і «Надія Хлопська» представлені як одухотворені живі істоти. В цьому автор виявив свій оригінальний підхід до зображуваних ним явищ звичайного життя людей.

Крім офіційних владних структур (в оповіданнях це «Автономія», «Політика», «Комітети» та ін.) український селянин терпів багато лиха й від місцевих лихварів (їх типовий представник — «Мошко»), які користалися безвихіддю сільської бідноти і виманювали у неї останній гріш в своїх корчмах, де вона шукала відраду й заспокоєння від усіх бід хоч на якийсь короткий час. Влада була зацікавлена в існуванні лихварства, і воно набуло великого поширення в Галичині, зокрема на рідній П. Кирчіву Сколівщині і в його рідному селі Корчин.

Крім лихварів сільських обдирали народ і різного роду лихварі ярмаркові. Не маючи можливості придбати в селі елементарних речей — сірників, нафти, щось з одягу, селяни їхали у місто на ярмарок, а це завжди закінчувалося відпочинком у корчмі. Відвідини у той час ярмарків були пов'язані з великими матеріальними витратами, обманом людей, їх фізичною втомою.

У боротьбі з лихварством та іншими бідами українського селянства неоціненне значення мала просвітницька робота представників народної інтелігенції — вихідців з тих же селян, які наперекір тяжким обставинам життя все ж здобули знання й ділилися ними зі своїми братами-селянами. Це не були ті «патріоти-хруні», які розкидалися популістськими гаслами й обіцянками, шукаючи собі прихильність простих людей, щоб звернути на себе увагу і закріпитися бодай на трохи вищих щаблях суспільства. Це були справжні й послідовні патріоти своєї Вітчизни, справжні захисники інтересів народу. Вони не кидалися високопарними словесами, а вчили простий люд самостійно знаходити вихід з важкого становища.

П. Кирчів був одним з небагатьох письменників, що пропагували надзвичайно продуктивну на той час справу — навчання і прилучення до підприємництва простих українських селян, закладання по селах кооперативів і товариств, які мали протидіяти чужи-

нецькому лихварству і бути чинником селянської самоорганізації.

В оповіданні «Завернув з дороги (цікавий трафунок)» автор вказує вустами свого героя (оповідь ведеться від самого автора — «Я») один із шляхів покращення свого добробуту. «Чи не ліпше би то заложити собі в громаді, у себе, склепик, де би продавалося все, що нам потрібне до газдівства і до життя?» (с. 141). І далі розвиває свою думку: «Скажіть же самі, любенькі, чи не ліпше, щоби тими грішми зарятувався ваш брат по крові і мові, ваш невідлучний сусід, котрий і допоможе, як треба, і пожалує в біді, ба і кусник хліба дасть сиротині?...» (с. 142).

Вустами героя свого оповідання «Завернув з дороги» П. Кирчів намагається пробудити громадянську свідомість селян, бажання об'єднуватися, гуртуватися, у взаємній довірі спільно складати гріш до гроша, створювати громадські каси і позичати в них, відкривати власні крамниці, а виручені гроші потім справедливо ділити між собою. Він наводить приклади вдалої організації власного підприємництва, рекомендує скористатися добрими порадами у цій справі, що містяться в популярних книжках товариства «Просвіта» у Львові. Таким чином автор популяризує і саму діяльність «Просвіти», і тих, хто прислухається до її мудрих порад, зокрема щодо зміцнення сільських громад, підтримки ними тих людей, що беруть на себе сміливість запроваджувати власні дрібні підприємства, від чого зростає і їхній власний достаток. Заклик, кинутий народними просвітителами у той час, актуальний і зараз: «Свій — до свого, по своє». Так формувалася національна самосвідомість, почуття самодостатності простих трудівників. З виручених коштів запроваджувалися сільські читальні, де збиралися «чесні люди», які давали обітницю ніколи «не вступати до коршми», служити чесно громаді.

Серед громад, які сприяли розвитку власного підприємництва, він ставить у приклад і громаду села Синевідсько Вижне (тепер Верхнє Синьовиднє Сколівського району Львівської області). З цього села вийшов купець, «наш щирий чоловік», як про нього відзиваються люди, Тишовницький, який зосередив довкола себе багато односельців, що зайнялися, поряд з веденням землеробського господарства, і торгівлею: продажем сиру, бринзи, сливок та ін. Запра-

цювала створена галичанами громадська організація «Народна Торгівля», що на той час вже мала своїх «12 склепів» по більших містах, де могли собі знайти місце праці, долучатися до торгівлі місцеві люди. До речі, із розповідей синевідчан відомо, що той самий Тишовницький всіляко підтримував своїх односельців, сприяв їх торгівлі не лише на теренах тодішньої Галичини, а й у віддалених містах тогочасної Європи. З вуст старих синевідчан відомо, що багато їхніх односельців у ті часи їздили до Італії й інших країн, привозили звідти і продавали у містечках екзотичні овочі, фрукти. Завдяки цьому промислу діти багатьох селян отримали освіту, докладали зусиль щодо покращення долі своїх співвітчизників, брали активну участь у національно-визвольних змаганнях новітньої доби.

До речі, цей свій діловий характер поодинокі синевідчани проявили і тоді, коли комуно-московське нашествя вигнало їх з рідного краю. Одним з них — відомий підприємець у Канаді Петро Яцик, який прославився як щедрий меценат української науки в діаспорі, як ініціатор і жертводавець руху за розвиток і утвердження державного статусу української мови в незалежній Україні.

Можна розцінити оповідання П. Кирчіва «Завернув з дороги (цікавий трафунок)» як зразок художньої публіцистики. Крім власне пропагування певних суспільно значущих ідей і міркувань, оповідання відзначається оригінальною образністю, наповненістю народними крилатими висловами, афоризмами, порівняннями, як, наприклад: «У коршмі глота, як у млині перед Різдом», «Любімся як брати, але рахуймося як жиди», «Кого стало на юшку, стане й на претрушку», «Де воля і щира охота, не страшна жодна робота...», «Сироти завчасу до розуму приходять», «... Почервонів, як пречисте небо перед восходом сонця», «... Кожде добре діло, всякі щирі змагання сам Панбіг благословить...», «... Куди громада, туди і я» й інші. Крилаті вислови, поширені в народній мові, знайшли своє вдале використання в усіх оповіданнях П. Кирчіва. Забезпечують власну пізнавальну і художню цінність цього твору, лаконічні, але надзвичайно вдало наведені описи природи.

Загалом слід відзначити надзвичайну вишуканість, оригінальність, мальовничу неповторність у зображенні пейзажів рідного Прикарпаття, що влас-

тиво всім його оповіданням. Наведемо декілька з них: «Понад селом тихої ночі понісся здалека глухий, ледве чутний стогін грому. З-поза ліса шибнула легонька, борза блискавка. А они, темні бори на обох згірях села, дрімали, тихо дрімали. Мов тайнов сповиті, мов рідна мати їх вкрила та приспала, отся чорна хмара, що над ними нависла. Вітер і не дихнув, гілля не рушалось і лист не дрожав, ні холоду, ні роси не слідно... Така тихесенька тишина, що чути, як за горою десь у кливів сова на буці спить та сопе. І все спить, спочиває...» (оповідання «Злодій»); «Над ними зоріло небо мільярдами ясних очей, понад головами тягнув міцний з морозом вітер долі рікою, а під ногами сипались і мінилися тисячні морозні іскри...» (оповідання «Над Йорданським прорубом»).

Достовірно і художньо досконало змальовує автор у своїх оповіданнях інтер'єр народного житла, явища селянського побуту, місцеві звичаї й обряди, що супроводжували християнські свята («От як петрували (гірський образок)», «Святий Вечір», «Великдень»).

П. Кирчів акцентує увагу на вмінні селян взаємодіяти з природою, застерігає молодь від згубних наслідків байдужого ставлення до живого оточуючого світу («Ластівка»).

Дітям і молоді П. Кирчів присвячує цілу низку оповідань: «Шкільні образки (новеля)», «Чого я ішов до школи (оповідка)», «7 x 9 (оповідання)» й інші. Як педагог, Павло Кирчів звертає увагу на психологію дітей, особливості мислення й сприйняття ними дійсності, підкреслює душевну чистоту, прагнення пізнати істину, властиву селянським дітям. Освітня діяльність П. Кирчіва заслуговує на особливу увагу, і про це мова піде окремо.

Оригінальною образністю відзначається й поезія Павла Кирчіва. В його поетичних творах природа одухотворюється, набуває якостей, близьких людям, сама іноді виступає як активний суб'єкт людського життя. Ось, наприклад, як змальовується місяць:

*Подивись лише на місяць —
Взяло би го лихо!
Весь у сріблі, усміхаєсь,
Пливе собі тихо.
А круг нього зірок много
Очками моргають,
І до себе жартуючи,*

*Парубків збирають.
Він штильгу, штильгу за ними,
А зірки втікають...*

(«Місяць»).

Вчитуючись у поезію П. Кирчіва, переконуємось, що ні краса природи, яка так сильно огортає своїми чарами його душу, ні миттєва відстороненість від земних проблем ні на мить не звільняє її автора від думок про ці проблеми. Одначе здебільшого він і в поезії залишається публіцистом, будителем народу:

*Чи довгі літа тяжкої судьби
Нестерте п'ятно на нашім чолі,
Пригнетеня знак, на вічність дали?
Чи пута рабства, що люд наш гнетли
Невіже ставать мов в тяжкій мозоли
Навіки в душі лишили слід...
Чи вічно буде хилитись народ,
Як досі хилявсь і хиляєсь в ярмо...
...І спало ярмо «Святкуймо пору,
Бо сила знання — життя нам дає!»,
Бо геній встає народний зі сна!
Воскресна то піснь Єго рознеслась,
Бо силу вже люд у собі почув,
Пізнав, хто він є — а ким то він був.
(«Воскресна пісня (присвячую Іванови Франкови)»).*

І вже цілком відверто і твердо переконує автор своїх сучасників і побратимів-учителів, однодумців у потребі подальшої активності у справі пробудження народу і його участі у відстоюванні своєї гідності:

*Борці без лаврів і без страви!
Що задля світла з темнотою
Ідете в бій на перший клич!
Що щиро, тихо і без слави
Всім долю платите собою — ...
...Ви не робітники за гроші:
Ваш труд не в силі заплатити
Грошем ніхто з помежи нас,
Ні богачі, ні всі вельможі!
Вас мусить слушно оцінити
Суспільність вся у кращий час.
(«Просвітителям»).*

Одним з таких народних просвітителів, якого повинна достойно оцінити наша суспільність, є сам Павло Кирчів. Із поданої в книзі передмови ми маємо можливість переконатися і глибше усвідомити, з якою наполегливістю й безкорисливістю він видавав себе просвітництву, усвідомлюючи його ве-

лике значення у той час. Він був учителем, педагогом за покликанням. Діти, молодь, їх майбуття завжди були в центрі його уваги. Життя дітей в родині, їх навчання, спілкування в гуртах ровесників, їх дозвілля, розвиток їх здібностей і нахилів — це одна з головних тем і його прозових та поетичних літературних творів, і публіцистики, і наукових праць, що друкувалися в педагогічних виданнях, в шкільних підручниках і посібниках. Серед опублікованих в рецензованому виданні оповідань без перебільшення можна стверджувати, що діти, їх проблеми, їх дозвілля, навчання займають чи не половину усіх з них. Є між ними й такі, що безпосередньо адресовані дитячому читачеві, молоді, наприклад, «Куряча пісня», «Сороки», «Школярський гімн», «Школярам на дорогу». За аналогією до народних дитячих пісеньок автор ставить собі за мету забавити дитину:

*Ко-ко-ко! Ко-ко-ко!
Киньте курці зернятко.
Я знесу вам яєчко,
Виведу вам куряток
А курятка: цип-цип-цип,
Відложіть для нас хоч сніп...*

Вірш «Сороки» адресований підліткам, їх переживанням, першим почуттям:

*Дівча щось думає, — а що? — хто там знає!..
От чось чорноока дрижить, бо сорока
Скрекоче до неї: «че-че-че-че!»...
Дівча щось думає, сорока лиш знає,
І добре віщує...*

Вірш «Школярам на дорогу» психологічно готує молодь до здійснення у майбутньому великих, корисних справ як для своїх рідних, близьких, так і для всього народу:

*...Бо прийде час, де ви — десь діти —
Поважнов силов станете для всіх!*

Автор закликає їх готувати себе стати на захист бідних і покривджених:

Кляніться статись месниками сліз!

А в «Школярському гімні» П. Кирчів акцентує на тих високих патріотичних ідеалах, які, крім гуманності, повинен відстоювати в майбутньому освічений українець:

*Нас школа навчила «любити своє» —
Сей скарб найдорожчий із школи:*

*Свій край, свою мову, що було і є —
Сего не забудем ніколи!»
Хто свого не любить, той зрадник, той раб,
Не варта по світі ходити...*

Погляди на народну освіту та її завдання П. Кирчів розкриває у своїх статтях, які публікувалися у педагогічній пресі, лунали у виступах, у листуванні з діячами на ниві освіти, культури. Перш за все, його міркування стосуються самої особистості вчителя, вихователя. Визначальною рисою цих людей, що повинні освічувати життєву дорогу підростаючим поколінням, має бути оптимізм, віра в успіх нелегкої справи, за яку вони взялися, і довіра до тих, кого вони навчають. У статті «До братів учителів» він про це говорить переконливо, одверто: «Що іноді одному видається неправдоподібним доконтати або досягнути, того доконтатує і досягає силою волі той, котрого не покидає ніколи надія на успіх ... для нас же надія єсть тим, чим для женця — кринична вода» (с. 311).

Знаючи з власного досвіду, що праця доброго вчителя, свідомого свого покликання й обов'язку перед народом, в умовах його національного й соціального поневолення пов'язана з великими труднощами, переслідуваннями, матеріальними нестатками, він, однак, переконаний: «Нікому не єсть так конечним підпорядкувати всякі свої особисті інтереси, потреби, навички і схильності під потреби для других, як учителеви» (с. 311). Він сам постійно терпів і матеріальні нестатки, і переслідування за свою активну громадянську позицію, часті службові переміщення на місці праці і навіть на деякий час відходити від педагогічної діяльності, однак він ніколи не відступав від свого покликання — давати знання іншим і зобов'язувати молодь працювати над собою.

Автор статті висловлює переконання, що від діяльності учителя залежить подальший успіх всієї освітньої справи. Крім оптимізму, йому мають бути властиві моральність, здатність працювати над собою, постійно самовдосконалюватись. Вказує також на потребу в об'єднанні прогресивного вчительства, взаємній підтримці, збагаченні досвідом, щоб іти в ногу з життям і навіть випереджати час, підіймати учительську справу на нові висоти: «Нам треба лучитися якнайтісніше в товариства і кружки учительські, ділитися знаннями, гадками і способами в

улекшенню праці..., помагати собі і всім і по змозі, і разом працювати так для добра віддалених нам поколінь, як для добра і швидкого поступу нашої інституції. Передовсім же мусимо нестримно і безперервно працювати над собою, щоб не стояти на однім місці, не оставати позаду, а йти з поступом часу вперед, бо тим лиш способом здужаємо відповісти живим, щораз то новим потребам і вимогам суспільності та й своїм обов'язкам» (с. 313). П. Кирчів акцентує увагу на тому, що кожний вчитель зобов'язаний постійно підвищувати свій фаховий рівень: «... Не може бути добрим вчителем той, хто сам по скінченню своїх фахових студій дальше нічого не читає і не учиться», бо: «Світ і наука ніколи не стоять на одній мірі... То, що ще вчора було для нас незвістне, тайною, загадкою, нині являється нашим очам яко явна і всім приступна правда...» (с. 313). Він закликає вчителів знайомитися з найновішими набутками педагогічної науки, зокрема дидактики й методики, говорить про потребу видання фахового часопису, «щоби познакомлював з тими добутками науки, подавав джерела пожиточних книжок і підручників...» (с. 314).

П. Кирчів наголошував на необхідності поєднання роботи педагога з культурно-просвітницькою діяльністю, з прилученням дедалі більшої кількості людей, своїх учнів до розвою рідної культури і опанування надбаннями світової культури, адже «... досвід бо пережитих віків, опертий на свідоцтвах історії, показав наглядно, що лиш народи з вищою культурою поборювали і переживали своїх противників, ... лиш там приходять нарід до добробуту і свобіднішого життя скорше, де була культура добре і на здорових засновках розвинена» (с. 314).

Якщо в статті «До братів учителів» П. Кирчів особливий акцент робить на постійному самовдосконаленні учителя, то в статті «В який спосіб міг би учитель (ка) виробити собі довір'я в громаді і позискати її прихильність до школи», на самому початку стверджує, що вчитель «мусить передовсім в цій громаді бути справді громадянином», щоб він добре знав людей, де працює, і міг би активно включитись у громадську діяльність, і «як чоловік інтелігентний» він повинен служити громаді «порадою і розумною помочою в різних ділах громадських» (с. 317). Вчитель мусить перейнятись усім тим, чим живе громада і що вона шанує: «її звичаї,

її святощі», а школа має бути осередком для громадян «в різних її справах — чи то публічних, чи приватних». Вчитель не повинен оминати «солом'яну стріху родичів його школярів...», вникати в усі проблеми громадського життя, «мусить стати приятелем-другом усіх своїх громадян» і взірцем для них. Має брати найактивнішу участь у закладанні по селах «читалень, крамниць, товариств господарських, кружків пожарничих і т. д.» (с. 318). Він повинен бути справжнім просвітителем народу, допомагати в пошуках шляхів і засобів до покращення його долі.

Слід зауважити, що ім'я Павла Кирчіва було досить відоме серед педагогічної громадськості Галичини. Його оповідання і статті друкувалися в журналі «Учитель», що видавався у Львові.

У діяльності П. Кирчіва певне місце зайняли зацікавлення фольклором та етнографією. Записи цього матеріалу він надсилав І. Франкові, а частина їх зберігається у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка НАН України. Заслуговує на увагу його незакінчена стаття «Народні пісні», текст якої подається в рецензованому виданні. Автор з пієтетом наголошує на високості цього витвору поетичної душі українського народу.

Про непересічність особистості Павла Кирчіва і досить помітне місце цього імені серед імен відомих діячів на ниві української культури кінця ХІХ — початку ХХ ст. свідчить його листування з багатьма з них. З його листів ми дізнаємося про широту інтересів і запитів цього достойного представника української інтелігенції, що вийшла з народу, його поінформованість про найцікавіші набутки української культури. У рецензованій книзі маємо можливість познайомитися з 12-ма листами до Івана Франка та листом до Омеляна Огоновського, насиченими цікавими відомостями з життя їхнього автора, його літературної, педагогічної громадсько-просвітньої діяльності та співпраці з іншими відомими на той час діячами культури, науковцями, освітянами, зокрема Іваном Белеєм, Степаном Смаль-Стоцьким, О. Партицьким, М. Павликом, Г. Врецьоною й ін.

В одному з листів до Івана Франка Павло Кирчів пише, що надсилає йому і просить опублікувати «лист покійного Кониського» до його брата Богда-

ра Кирчіва в справі видання написаного автором листа і покладеного на музику М. Лисенком відомого і шанованого особливо в наш час молитви-гімну «Боже великий єдиний, нам Україну храни». Перша публікація цього знаменитого твору з'явилася у Львові у 1885 році.

Наш відгук має на меті звернути увагу широкого загалу на цю вельми змістовну і цікаву книгу та пригадати забуту постать її автора — скромного сільського галицького учителя, громадського діяча, письменника і журналіста, який всеціло був відданий українському народові і своєю подвижницькою працею намагався служити його рухові до кращого жит-

тя. Це видання напевно не залишить байдужим сучасного читача і фахівця-літературознавця. Чимало цікавого знайде для себе в ньому, зокрема, й дослідник-етнограф та фольклорист.

Ще додамо, що 12 квітня 2016 р. припадає 100-ліття від дня смерті Павла Кирчіва у с. Курники на Яворівщині, в якому він у той час учителював. Села цього вже немає, перестало існувати 1940 року, потрапивши до території створеного радянськими «визволителями» військового полігону. Там загубилася і могила Павла Кирчіва. Отож, видання книги «Образки з галицьких буднів» озвучується і як данина вдячної пам'яті нас, теперішніх, її достойному авторові.